“İMPARATOR”

Fatih Terim

BÖLÜM 1

Adana’dan Çıkan Yol

Ben Adana’da doğdum. Sıcağın insanın içine işlediği, sokakların tozla, insanların gururla kaplı olduğu bir yerde. Futbol benim için bir tercih değildi; **kaçınılmaz bir kaderdi**. Mahalle aralarında oynanan maçlarda ne forma vardı ne hakem. Ama kazanmak vardı. Kaybettiğinde susmak, kazandığında büyümek vardı.

Daha çocukken fark ettim: Ben oyunu sadece oynamıyordum, **yönetiyordum**. Kimin nereye koşacağını söyler, kim mücadeleden kaçarsa gözleriyle hesap sorardım. O zamanlar adını bilmiyordum ama içimde bir şey vardı: liderlik.

Adanaspor’a adım attığımda gençtim, ama korkak değildim. Stoper oynardım. Serttim. Geri adım atmazdım. Çünkü savunma benim için sadece topu kesmek değildi; **karakter koymaktı**. Rakip forvetin gözlerine bakar, “Buradan geçemezsin” derdim. Bazen sözle, bazen duruşla.

Sonra Galatasaray geldi. İstanbul geldi. Büyük sahneler geldi. O formayı ilk giydiğimde anladım ki artık sadece kendim için değil, **bir camia için** oynayacağım. Galatasaray bana futbolu değil, **sorumluluğu** öğretti. Taraftarın bakışı ağırdı. Ama ben ağırlığı severdim.

Milli formayı giymek…
İşte orada durur zaman.
İstiklal Marşı okunurken kalbim göğsümü parçalayacak gibi olurdu. O an şunu düşünürdüm: *Bu forma kirlenmez.* Kaybetmek olabilir, ama teslim olmak asla.

Futbolculuk kariyerim bittiğinde sahadan uzaklaşmadım. Çünkü benim işim bitmemişti. Ben kenara geçecektim. Oyunu yukarıdan görecektim. Artık bağıran değil, **yön veren** olacaktım.

Teknik direktörlüğe başladığımda şunu net biliyordum:
Ben sadece maç kazanmayacağım.
Ben **takım yaratacağım**.

Oyuncuya önce insan olarak dokundum. Disiplin istedim ama korku yaratmadım. Sahada özgürlük verdim ama sorumluluk aldım. Çünkü futbol cesaret oyunudur. Korkak kazanamaz.

Galatasaray’da ilk dönemimde herkes şunu konuşuyordu:
“Fatih Terim çok sert.”
Evet, serttim. Çünkü bu oyun yumuşak oynanmaz. Ama kimse şunu görmüyordu: Ben oyuncumu kaybettiğinde değil, **vazgeçtiğinde** cezalandırırdım.

Ve sonra Avrupa geldi.
Kimsenin inanmadığı yolculuk.
Ama ben inanıyordum.

Çünkü ben Adana'dan çıktım.
Çünkü ben mücadeleyi öğrendim.
Çünkü ben kaybetmeyi değil, **yeniden ayağa kalkmayı** bilirim.

Bu daha başlangıçtı.
Hikâye yeni başlıyordu.

BÖLÜM 2

İnşa

Galatasaray'a teknik direktör olarak döndüğümde takvimler 1996'yı gösteriyordu. Kimileri için bu bir riskti. Benim içinse **yarım kalmış bir sözün devamıydı**. Çünkü Galatasaray'da hiçbir şey yarım bırakılmazdı.

İlk gün Florya'ya girdiğimde etrafa uzun uzun baktım. Sahaya, tesislere, oyuncuların yüzlerine… Hepsi farklıydı ama aradığım şey tekti: **inanma isteği**. İsimler umurumda değildi. Kim olduğun değil, ne olmaya razı olduğun önemliydi.

Disiplini ilk günden koydum. Saat, düzen, ciddiyet… Ama aynı zamanda şunu da söyledim:
"Burada korku yok. Burada sorumluluk var."

Kazanmaya başladık. Türkiye'de. Ardından Avrupa'da. Her galibiyetle birlikte takım büyüyordu ama ben biliyordum: Asıl sınav **özgüvenle kibir arasındaki çizgiydi**. O çizgi çok incedir. Geçersen bedelini ödersin.

Soyunma odasında sık sık susardım. Bağırmak kolaydır. Ama bazen bir bakış, on kelimeden daha ağırdır. Oyuncularım gözlerime baktığında şunu anlamalıydı:
Bu adam vazgeçmez.

Üst üste gelen şampiyonluklar camiayı ayağa kaldırdı. Taraftar artık sadece maç izlemiyor, **bir hikâyenin parçası oluyordu**. Tribünler doluyor, beklenti artıyordu. Baskı büyüdükçe ben daha da sakinleştim. Çünkü büyük hedefler soğukkanlılık ister.

Ve sonra Avrupa…
İşte orası başka bir dünya.

BÖLÜM 3

Avrupa'ya Karşı

Avrupa maçlarından önce yalnız kalmayı severdim. Otel odasında perdeleri kapatır, notlarıma bakardım. Rakip kim olursa olsun, önce kendimizle oynardık. Çünkü Avrupa'da seni yenen rakip değil, **kendi korkundur**.

Her turda bir şey daha öğrendik. Ne zaman geri çekileceğimizi, ne zaman bastıracağımızı… Ama en önemlisi şunu öğrendik:
Biz geri düştüğümüzde dağılmıyorduk.

Oyuncularıma hep şunu söyledim:
"Kaybedebilirsiniz. Ama korktuğunuzu görürsem, işte o zaman kaybedersiniz."

Maçlar ilerledikçe takım olma duygusu kemikleşti. Kim gol atarsa atsın, herkes koşuyordu. Kim hata yaparsa yapsın, kimse sırtını dönmüyordu. Bu, taktikle değil **kültürle** olur.

Ve o final gecesi…

Sahaya çıkarken içimde tuhaf bir sessizlik vardı. Ne heyecan ne korku. Sadece netlik. Oyuncularımın gözlerine baktım. Onlar hazırdı. Ben hazırdım. Artık konuşmanın anlamı yoktu.

Maç bittiğinde kupayı kaldırırken düşündüğüm tek şey şuydu:
Bu başarı bir anın değil, **yılların sonucuydu**.

O kupa sadece bir metal parçası değildi.
O kupa, Türk futbolunun Avrupa'ya yazdığı imzaydı.

Ama ben şunu çok iyi biliyordum:
Zirveye çıkmak zordur.
Orada kalmak daha zordur.

Ve benim hikâyem bitmemişti.

BÖLÜM 4

Zirveden Sonra

UEFA Kupası'nı kazandıktan sonra herkes şunu sandı:
Artık her şey kolay olacaktı.

Oysa tam tersiydi. Zirve, insanı alkışla değil **yalnızlıkla** karşılar. Beklentiler artar, sabır azalır. Kazanmak artık yetmez; fark atman gerekir. Hata yapma lüksün kalmaz.

Galatasaray'da rüzgâr tersine dönmeye başladığında bunu ilk ben hissettim. Aynı gözler artık farklı bakıyordu. Başarı alışkanlık olmuştu. Oysa ben biliyordum: Futbolda alışkanlık, **tehlikedir**.

Ayrılık kaçınılmaz hale geldiğinde içimde bir kırgınlık yoktu. Çünkü ben bu oyunun duygusal değil, **acımasız** olduğunu bilerek yaşadım. Gitmek gerekiyordu. Kendim için değil, kulüp için.

İtalya'ya gittiğimde futbolun başka bir yüzüyle tanıştım. Daha soğuk, daha mesafeli, daha hesaplı. Orada kim olduğun değil, **ne kazandığın** sorulurdu. Öğrendim. Sertleştim. Eksiklerimi gördüm. Kendimle yüzleştim.

Ama şunu da anladım:
Benim futbolum sadece taktikten ibaret değildi.
Benim futbolum **duygu isterdi**.

Ve o duygu beni tekrar memlekete çağırdı.

BÖLÜM 5

Ay-Yıldızın Altında

Milli Takım'ın başına geçtiğimde omuzlarıma başka bir ağırlık bindi. Kulüp farklıdır, milli takım farklı. Burada renk yoktur. Burada ayrım yoktur. Sadece **bayrak vardır**.

Oyuncularım birbirinden farklı takımlardan gelirdi ama sahaya çıktıklarında tek bir şey olmalarını istedim:
Birlik.

Zorlandık. Eleştirildik. Yeri geldi alay edildik. Ama ben vazgeçmedim. Çünkü bu takımın potansiyelini görüyordum. Eksik olan şey yetenek değil, **özgüvendi**.

2008'e geldiğimizde herkes bizi yazmayı unutmuştu. Belki de en büyük avantajımız buydu. Baskı yoktu. Beklenti yoktu. Ama içimizde bir şey vardı: inat.

Her geri dönüşte kulübede sakin kaldım. Çünkü panik bulaşıcıdır. Oyuncularıma hep şunu hissettirdim:
"Bu maç bitmeden hiçbir şey bitmez."

Ve onlar inandı.

O turnuva bana bir kez daha şunu gösterdi:
Futbol bazen ayakla değil, **yürekle** oynanır.

BÖLÜM 6

Dönüşler

Galatasaray’a geri döndüğüm her seferde aynı soruyu duydum:
“Yine mi?”

Evet. Yine.
Çünkü bazı hikâyeler yarım kalmaz, **devam eder**.

Her dönüşümde kulüp farklıydı. Oyuncular değişmişti, futbol değişmişti, dünya değişmişti. Ama benim temelim aynıydı: disiplin, cesaret, sorumluluk.

Gençlerle çalıştım. Onlara sadece futbol öğretmedim. Duruş öğrettim. Çünkü bu kulüpte forma giyen, sıradan olamazdı.

Kazandık. Yine kazandık.
Ama bu kez daha sessiz sevindim.

Çünkü artık biliyordum:
Önemli olan kaç kupa kazandığın değil, **arkanda ne bıraktığındır**.

BÖLÜM 7

Aynaya Bakarken

Bugün geriye baktığımda kusursuz bir hikâye görmüyorum. Hatalar var. Kavgalar var. Yanlış zamanlamalar var. Ama pişmanlık yok.

Çünkü ben hep şunu yaptım:
İnandığım gibi yaşadım.
İnandığım gibi yönettim.

Herkes sevilmek ister. Ben saygı duymayı tercih ettim. Çünkü saygı kalıcıdır.

Ben Fatih Terim’im.
Benim kariyerim düz bir çizgi değil.
Bir mücadele grafiği.

Ve bu hikâye, sahadan hiç çıkmadı.

BÖLÜM 8

Gürültünün İçinde Sessizlik

Başarı büyüdükçe sesler çoğaldı. Alkışlar da vardı, itirazlar da. Ama zamanla şunu öğrendim: Gürültü arttığında, doğruyu duymak zorlaşır. O yüzden ben çoğu zaman sustum. Konuşmak yerine **izlemeyi** seçtim.

Eleştirildim. Sertliğim, tavrım, bakışım, duruşum… Herkesin söyleyecek bir sözü vardı. Kimileri beni fazla otoriter buldu, kimileri fazla duygusal. Oysa ben ikisi arasında bir yerdeydim. Çünkü bu oyunu ne tamamen kalple ne tamamen akılla oynayabilirsin. **Denge** gerekir.

Bazen geceleri geç saatlerde yalnız kalırdım. Maç tekrarlarını açar, aynı pozisyonu defalarca izlerdim. Kazanmış olsak bile. Çünkü beni asıl rahatsız eden yenilgi değil, **kaçan detaylardı**. Liderlik dediğin şey, rahat uyuyamamakla başlar.

Oyuncularımla arama mesafe koyduğum söylendi. Doğrudur. Çünkü fazla yakınlık bazen netliği bozar. Ama şunu kimse görmedi: Ben onların yükünü de sırtladım. Basının önüne çıktım, sorumluluğu aldım. Çünkü kaptan fırtınada güverteye iner.

BÖLÜM 9

Değişen Oyun

Futbol değişti. Daha hızlı, daha hesaplı, daha teknolojik oldu. Analizler, veriler, ekranlar… Ben de değişmek zorundaydım. Değişmeyen tek şeyin kaybolacağını biliyordum.

Ama bir şeye dokunmadım:
İnsan faktörüne.

Hiçbir istatistik, bir oyuncunun gözündeki kararlılığı ölçemez. Hiçbir grafik, bir takımın birbirine olan inancını göstermez. O yüzden her yeni dönemde önce oyuncularımla konuştum. Onları dinledim. Çünkü yönetmek, yukarıdan bakmak değil; **anlamaya çalışmaktır**.

Gençler geldi. Yeni kuşak. Daha cesur ama daha sabırsız. Onlara şunu anlatmaya çalıştım:
“Yetenek sizi başlatır, karakter sizi bitirir.”

Bazıları anladı. Bazıları anlamadı. Bu da işin doğasıydı.

BÖLÜM 10

Son Düdükten Önce

Her teknik adam bilir: Son düdük her zaman sahada çalmaz. Bazen bir toplantı odasında, bazen bir bakışta, bazen de içindeki sesle çalar.

Ben o sesi duyduğum anlar yaşadım. Devam mı, tamam mı diye sordum kendime. Ama sonra hep şunu hatırladım:
Bu oyunla bağım skorla kurulmadı.

Ben hâlâ sahaya baktığımda aynı şeyi hissediyorum. O tanıdık gerilim. O mücadele çağrısı. Çünkü bazı insanlar futboldan emekli olmaz. **Futbol onlardan emekli olur.**

BÖLÜM 11

Miras

Bir gün adım anıldığında kupalarım konuşulacak, rekorlarım sayılacak. Ama ben başka bir şeyin hatırlanmasını isterim.

Cesaret.

Kaybettiğinde saklanmamayı.
Kazandığında şımarmamayı.
Zor zamanda sorumluluk almayı.

Benim hikâyem mükemmel değildi. Ama **gerçekti**.

Ve eğer bu satırları okuyan biri sahaya çıkmadan önce biraz daha dik duruyorsa, biraz daha inanıyorsa…
İşte o zaman, her şey yerini bulmuştur.

BÖLÜM 12

Vedalar Kolay Değildir

Vedalar hiçbir zaman kolay olmadı benim için. Ne sahada, ne kulübede, ne de hayatta. Çünkü ben bağ kurmadan iş yapmadım. Her takımda, her oyuncuda kendimden bir parça bıraktım.

Bir kulüpten ayrılırken kapıyı sert çarpmadım. Arkama dönüp baktım. Eksiklerimi gördüm, doğrularımı tarttım. Çünkü gerçek liderlik, giderken de sorumluluk taşımaktır.

Beni hep güçlü gördüler. Sert, dimdik, sarsılmaz…
Ama kimse şunu sormadı: Güçlü olmak yorucu mu?

Evet.
Çok yorucu.

Ama ben bu yorgunluğu şikâyet etmek için değil, **hak etmek için** yaşadım.

BÖLÜM 13

Kulübe Kenarı

Teknik direktörlük dışarıdan bakıldığında bağırmak, itiraz etmek, kazanmak gibi görünür. Oysa işin özü kulübe kenarında geçen o sessiz anlardadır.

Maç akarken bir an olur…
Herkes topa bakar.
Ben oyuncunun yüzüne bakarım.

Çünkü oyun orada oynanır. Korku orada belli olur. Cesaret orada ortaya çıkar.

Bazı anlar vardır, müdahale etmezsin. Çünkü müdahale, güvensizliktir. Oyuncuna inanırsın. Kaybedersen birlikte kaybedersin. Kazanırsan zaten birlikte kazanmışsındır.

BÖLÜM 14

Hesaplaşma

İnsan belli bir yaştan sonra rakipleriyle değil, **kendisiyle** oynar.

Ben de oynadım.

Keşke dediğim anlar oldu. Daha farklı davranabilirdim dediğim zamanlar oldu. Ama hiçbir zaman şunu demedim:
“Keşke denemeseydim.”

Çünkü korkarak kazanılan hiçbir başarı gerçek değildir.

Hatalarım bana aittir. Başarılarım da. Bu yüzden başımı yastığa koyduğumda rahat uyurum. Çünkü ben kimseye ait bir teknik adam olmadım. **Kendi yolumun yolcusu oldum.**

BÖLÜM 15

Gençlere

Bu satırları okuyan genç bir futbolcuya ya da teknik adaya şunu söylemek isterim:

Kimseden korkma. Ama herkese saygı duy.
Kazanmak iste. Ama kaybetmeyi de öğren.

Disiplinsiz yetenek kaybolur.
Yeteneksiz disiplin ise seni bir yere kadar taşır.

Ve en önemlisi:
Karakterin yoksa, hiçbir sistem seni kurtarmaz.

BÖLÜM 16

Altı Golün Ağırlığı

Bazı skorlar vardır, tabelada kalmaz.
Herkesin hafızasına kazınır.

O gün sahada olanlar, sadece doksan dakikalık bir maç değildi. Tribünlerdeki ses, sokaklardaki yankı, ertesi gün atılan manşetler… Hepsi futbolun ne kadar **acımasız ve güçlü** olabildiğini bir kez daha gösterdi bana.

Ben o maçı izlerken şunu düşündüm:
Futbol, bazen sadece kazananı değil, **bir dönemi** anlatır.

Altı gol…
Bu skor, kazanan için gurur, kaybeden için ağır bir yüktür. Ama asıl mesele şudur: Böyle maçlardan sonra ne yaptığın, **kim olduğunla** ilgilidir.

Ben hiçbir zaman rakibin düştüğü anla övünmedim. Çünkü bilirim: Futbolda roller çabuk değişir. Bugün alkışlanan, yarın sorgulanır. O yüzden o gece benim için bir zafer hikâyesinden çok, **ders niteliğindeydi**.

Teknik adam olarak şunu bir kez daha net gördüm:
Oyuncuyu kazandığında değil, **ezmediğinde** büyüksün.

BÖLÜM 17

Kenarın Sorumluluğu

Teknik direktörlük, gücü elinde tutmak değildir.
Gücü **taşıyabilmektir**.

Kenar yönetmek demek; sadece oyunu değil, duyguyu da kontrol etmek demektir. Bir maçta işler yolundayken sakin kalabilmek, kötü giderken panik olmamak… İşte teknik adamı ayıran çizgi burasıdır.

Ben kenarda dururken şunu hiç unutmadım:
Oyuncu seni izler.
Bir bakışını, bir hareketini kopyalar.

O yüzden en zor anlarda bile dik durdum. Çünkü korku bulaşıcıdır. Aynı şekilde **cesaret de**.

BÖLÜM 18

Kazanırken Kaybetmemek

Büyük galibiyetlerden sonra soyunma odasında çok konuşmadım. Çünkü aşırı sevinç, kontrolsüzlüğün kardeşidir. Oyuncularıma hep şunu hissettirdim:

“Bugün kazandık. Ama yarın yine çalışacağız.”

Altı atmak bir başarıdır.
Ama karakter koymadan atılan her gol, seni yarın yarı yolda bırakır.

Benim teknik direktörlüğümün özü buydu:
Skoru yönetmek değil, **insanı yönetmek**.

BÖLÜM 19

Teknik Adam Olmak

Herkes teknik direktör olabilir.
Ama herkes **lider** olamaz.

Ben karar alırken popüler olmayı değil, doğru olmayı seçtim. Bu yüzden sevilmediğim zamanlar oldu. Ama ben hiçbir zaman aynaya baktığımda gözümü kaçırmadım.

Çünkü bu işte kalıcı olan şey; kupalar değil, **duruştur**.

Teknik direktörlük bana şunu öğretti:
Sahada kazandığın maçlar seni yukarı taşır,
Ama zor günlerde aldığın kararlar seni **orada tutar**.

BÖLÜM 20

Son Bir Not

Altı gollü maçlar unutulur sanılır.
Unutulmaz.

Ama asıl unutulmaması gereken şudur:
Futbol intikam oyunu değildir.
Futbol **hafıza oyunudur**.

Ben bu hafızayla yaşadım.
Bu hafızayla yönettim.
Ve bu hafızayla sahadan çıktım.

BÖLÜM 21

Avrupa'ya Yazılan İsim – UEFA Kupası

Avrupa'da her maça çıktığımızda şunu hissederdim:
Biz sadece Galatasaray değildik.
Biz **Türkiye'ydik**.

Rakipler bizden daha pahalıydı, daha tecrübeliydi, daha çok saygı görüyordu. Ama sahaya çıktığımız anda bu farkların hiçbir anlamı kalmazdı. Çünkü futbol, kağıt üzerinde değil, **yürekte** oynanır.

UEFA Kupası yolunda her tur bir sınavdı. Zorlandık, geriye düştük, son dakikalarda ayağa kalktık. Ama hiçbir an "bitti" demedik. Oyuncularıma hep şunu söyledim:

"Bu maçı kazanmak zorunda değilsiniz.
Ama bu formayı sonuna kadar savunmak zorundasınız."

Final günü geldiğinde içimde garip bir sakinlik vardı. Büyük fırtınalar öncesi deniz durgun olur. Oyuncularımın yüzüne baktım. Korku yoktu. Tereddüt yoktu. Sadece kararlılık.

Maç bittiğinde kupayı kaldırırken aklımdan geçen tek şey şuydu:
Bu sadece bir kupa değil.
Bu, Türk futbolunun **özgüven belgesi**ydi.

O an anladım:
Bir kulüp kupasıyla, bir ülkenin algısı değişebilirdi.

BÖLÜM 22

Ay-Yıldızın Altında – Türkiye A Milli Takımı

Milli Takım'a her gelişim farklıydı. Ama his hep aynıydı:
Bu formanın yükü ağırdır.

Kulüp takımlarında renkler vardır, rekabet vardır. Milli takımda ise sadece **bayrak**. Aynı soyunma odasında rakip olanlar, burada kardeş olmak zorundadır. İşte asıl teknik adamlık orada başlar.

Oyunculara ilk gün şunu söyledim:
"Burada kim olduğun değil, neye hizmet ettiğin önemli."

Zor maçlar oynadık. Zor eleştiriler aldık. Kaybettiğimizde herkes konuştu, kazandığımızda susanlar oldu. Ama ben bu takımı hep savundum. Çünkü milli takım teknik direktörü, sadece taktik değil, **siper** olur.

BÖLÜM 23

Geri Dönüşler Ülkesi

Milli takımın en büyük özelliği şuydu:
Asla pes etmemesi.

Geriye düştüğümüzde kenarda sakin kaldım. Çünkü panik, oyuncunun ayağını titretir. Onlara gözlerimle şunu anlattım:

“Henüz bitmedi.”

Ve gerçekten bitmedi.

Her geri dönüşte tribünlerle saha arasında görünmez bir bağ oluştu. İnsanlar inanmayı hatırladı. Sokaklar doldu, bayraklar çıktı, herkes aynı sevinci paylaştı.

O anlarda şunu düşündüm:
Futbol bazen sadece futbol değildir.
Bazen bir ülkeye **nefes aldırır**.

BÖLÜM 24

Aynı Ruh, Farklı Forma

UEFA Kupası ile Milli Takım arasında benim için ortak bir şey vardı:
İnanç.

Birinde kulüp adına savaştık, diğerinde ülke adına. Ama yöntem aynıydı. Oyuncuya güvenmek, sorumluluk vermek, korkuyu değil cesareti büyütmek.

Avrupa’da kazanılan kupa, milli takımda kazanılan saygının yolunu açtı. Artık kimse Türk futboluna yukarıdan bakmıyordu. Çünkü biz sahada cevap vermiştik.

BÖLÜM 25

Bayrak ve Kupa

Kupalar vitrinde durur.
Bayrak kalpte.

Benim için en büyük ödül, bir çocuğun milli formayı giyme hayali kurmasıydı. Bir gencin “Ben de yapabilirim” demesiydi.

UEFA Kupası bir zirveydi.
Milli Takım ise bir **sorumluluk**.

İkisini de aynı ciddiyetle taşıdım.

BÖLÜM 26

Leeds: Futbolun Sınandığı Yer

Leeds’e giderken bunun sıradan bir deplasman olmadığını biliyordum. Bazı şehirler vardır, seni sadece rakiple değil, **ortamla** da sınar. Daha uçağın kapısı açılmadan hissedersin.

Ama ben oyuncularıma şunu söyledim:
“Biz buraya korkmaya değil, **oynamaya** geldik.”

Sahaya çıktığımızda gürültü vardı. Baskı vardı. Gözdağı vermek isteyen bir atmosfer vardı. Ama futbolcu dediğin şey, böyle anlarda belli olur. Kafanı eğersen kaybedersin. Dik durursan, oyun başlar.

Leeds maçları bize sadece futbol öğretmedi.
Soğukkanlılık öğretti.
Kontrol öğretti.
Zor anlarda **kim olduğumuzu** hatırlattı.

Ben kenarda sakin kaldım. Çünkü biliyordum: Oyuncularım bana bakıyordu. Eğer ben sarsılırsam, onlar da sarsılırdı. Liderlik bazen bağırmak değil, **sarsılmamaktır**.

O eşleşmeden sonra şunu bir kez daha anladım:
Avrupa’da ilerlemek için sadece ayak yetmez.
Duruş gerekir.

BÖLÜM 27

Her Firavunun Bir Musa’sı Vardır

Bu sözü söylediğimde, sadece bir cümle kurmadım.
Bir **inancı** dile getirdim.

Futbolda da hayatta da güç her zaman vardır. Büyük bütçeler, büyük isimler, büyük beklentiler… Bunlar firavunlardır. Ama tarih bize şunu öğretir:
Her firavunun karşısına bir **Musa** çıkar.

Ben oyuncularıma bunu anlatmak istedim.
“Karşınızdaki ne kadar büyük olursa olsun,
eğer inanıyorsanız, yol açılır.”

Bu söz, korkuyu kırmak içindi.
Aşağılık kompleksini silmek içindi.
“Biz yapamayız” duvarını yıkmak içindi.

Çünkü futbol, önce zihinde kazanılır.

BÖLÜM 28

İnançla Açılan Yol

UEFA Kupası yolunda rakiplerimiz kağıt üzerinde bizden üstündü. Ama ben kağıda bakmadım. Oyuncularımın gözlerine baktım. Orada teslimiyet değil, **inat** gördüm.

Leeds sonrası soyunma odasında şunu hissettim:
Bu takım artık sadece maç kazanmıyordu.
Bu takım **eşik atlamıştı**.

Kendine inanan bir takım, dünyanın her yerinde tehlikelidir.

BÖLÜM 29

Sözün Gücü

Bazen bir teknik direktörün en büyük silahı taktik tahtası değildir.
Cümlelerdir.

Doğru zamanda söylenen bir söz, bir oyuncunun kariyerini değiştirebilir. Bir takımın kaderini çevirebilir. “Her firavunun bir Musa’sı vardır” sözü, işte böyle bir andan çıktı.

Bu söz ne meydan okumaydı ne de kibir.
Bu söz, **özgüven çağrısıydı**.

BÖLÜM 30

Leeds’ten Finale

Leeds’i geçtikten sonra kimse bizi hafife almadı. Artık biz “sürpriz” değildik. Biz bir **tehdit**tik.

Ve ben içimden şunu söyledim:
“Bu yol buraya kadar değil.”

Çünkü Musa, denizi geçtikten sonra durmaz.
Yoluna devam eder.

Biz de öyle yaptık.

BÖLÜM 31

EURO 2008: İnancın Turnuvası

EURO 2008’e giderken kimse bizi favori göstermiyordu. Açık konuşayım, bu beni rahatlattı. Çünkü beklenti azsa, **özgürlük fazladır**. Ve özgür oynayan bir takım, tehlikelidir.

Kampın ilk gününde oyunculara baktım. Her biri farklı hikâyelerden gelmişti. Kulüplerinde yıldız olan da vardı, yedek kalan da. Ama orada hepsi eşitti. Onlara şunu söyledim:

“Bu turnuvada yıldız yok.
Burada **takım** var.”

Hazırlık maçları mükemmel değildi. Eksiklerimiz vardı. Ama ben şuna inanırım: Turnuvalar form takımıyla değil, **ruh takımıyla** kazanılır.

BÖLÜM 32

İlk Darbe

Turnuvaya yenilgiyle başladık. O maçtan sonra eleştiriler hemen başladı. Klasik… Ama ben paniklemedim. Çünkü bazen bir yenilgi, takımı toparlayan en sert tokattır.

Soyunma odasında bağırmadım. Sessiz kaldım. Sonra sadece şunu söyledim:

“Bu turnuva bitmedi.
Daha yeni başlıyor.”

Oyuncuların gözlerinde bir kıvılcım gördüm. O an anladım:
Bu takım **kolay vazgeçmez**.

BÖLÜM 33

Geri Dönüşün Alışkanlık Hali

Her maçta geri düştük.
Her maçta ayağa kalktık.

Bu bir tesadüf değildi. Bu, karakterdi.

Kenarda dururken skor tabelasına bakmadım. Oyuncuların yüzüne baktım. Panik yoktu. Sadece sabır vardı. Sabır, futbolun en zor ama en güçlü silahıdır.

Son dakikalarda gelen goller…
Herkes mucize dedi.

Ben şunu düşündüm:
Bu mucize değil.
Bu, **ısrarın sonucu**.

BÖLÜM 34

Kulübenin Gücü

EURO 2008 bana bir şeyi net öğretti:
Bir turnuvayı ilk on bir değil, **kulübe** kazanır.

Yedekten giren oyuncular oyunu değiştirdi. Çünkü onlar hazırdı. Fiziksel olarak değil, **zihinsel olarak**.

Onlara hep şunu söyledim:
“Maç seni bekliyor olabilir.
Hazır olmazsan, seni geçer.”

Bu anlayış bizi yarı finale taşıdı.

BÖLÜM 35

Yarı Final: Sınır

Yarı finalde durduk.
Ama düşmedik.

Eksiklerimiz vardı, sakatlıklar vardı, cezalar vardı. Ama mazeret üretmedik. Sahaya çıktık, oynadık, direndik.

O maçtan sonra soyunma odasında oyuncularıma baktım ve şunu söyledim:

“Bugün kaybetmedik.
Bugün **kendimizi gösterdik**.”

Bazen bir turnuvayı kazanmazsın ama bir **nesli** kazanırsın. EURO 2008 tam olarak buydu.

BÖLÜM 36

Bir Ülkenin Ayağa Kalkışı

Turnuva boyunca sokakları gördüm. Bayrakları, sevinci, gözyaşını…
İnsanlar sadece maç kazanmıyordu. **İnanmayı** hatırlıyordu.

İşte o an şunu düşündüm:
Milli takım teknik direktörlüğü, kupadan daha büyük bir şeydir.

Bir ülkenin aynasında kendini görmesine yardımcı olmaktır.

BÖLÜM 37

EURO 2008’den Kalan

EURO 2008 geride kaldığında kupamız yoktu.
Ama başka bir şey vardı:

Saygı.

Artık kimse “şans” demiyordu.
Kimse “tesadüf” demiyordu.

Çünkü bu takım şunu kanıtladı:
Türkiye pes etmez.

BÖLÜM 38

EURO 2008 Sonrası Yankılar

Turnuva bittiğinde herkesin kafasında farklı bir tablo vardı. Medya konuşuyordu, yorumcular tartışıyordu. Ama ben soyunma odasında sessizdim. Çünkü ben sahadaki gerçekliği biliyordum:

“Kazanan sadece skor değil, karakterdir.”

Eleştiriler sertti. Bazıları “Keşke farklı yapmasaydın” dedi. Bazıları ise “Senin sayende Türkiye ayağa kalktı” dedi. Ben ikisine de cevap vermedim. Çünkü cevap, saha dışında değil, sahada verilir.

O günlerden öğrendiğim bir şey var:
Bazen kazananlar en çok eleştirilenlerdir.
Ve eleştiriler, liderliği güçlendirir ya da yok eder.

Ben güçlenmeyi seçtim.

BÖLÜM 39

Galatasaray'a Dönüş

Milli takımdaki görevim bittiğinde, Galatasaray çağırdı. Kulüp, eski zamanlardaki gibi bekliyordu. Ama değişmişti; oyuncular, şartlar, futbolun kendisi…

İçeri girdiğimde kendime şunu söyledim:

"Her zaman başa dönmek kolay değildir. Ama başarmak istiyorsan, başlamak zorundasın."

Oyuncularla ilk toplantımda sessizlik vardı. Ama gözler konuşuyordu. Onlara sadece şunu söyledim:

"Geçmişi konuşmayacağız. Geleceği inşa edeceğiz."

Ve o an, bildiğim şeyi bir kez daha anladım:
Bir kulüp, sadece saha değil, **ruh** ister.

BÖLÜM 40

Eleştiriler ve İçsel Hesaplaşma

Dönüş kolay olmadı. Her maçın öncesi bir sınavdı. Basın, taraftar, eski dostlar… Herkesin gözü üzerimdeydi.

Ama ben içsel bir disiplinle hareket ettim. Kendime şunu söyledim:

"Sana ne dediklerinden korkma. Oyunculara ve oyuna odaklan."

Bu yaklaşım bazen yalnız hissettirdi beni. Ama teknik direktörlük, **yalnızlığın altında büyüyen bir liderliktir**.

Altı gol yenilen, UEFA yolunda mucizeler yaşayan, EURO 2008'de ülkeyi ayağa kaldıran bir adam için, her eleştiri bir öğretmendi.

BÖLÜM 41

Yeniden İnşa

Galatasaray'a döndüğümde en büyük görevim şuydu:
Kaybedilen güveni geri kazanmak.
Dağılan düzeni tekrar kurmak.
Ve en önemlisi, **geleceği inşa etmek**.

Gençleri sahaya çıkardım. Deneyimli oyuncularla konuşup onları motive ettim. Her maç, sadece bir maç değil, **bir ders**ti.

Teknik direktörlüğün özü işte buradaydı:

Kazanmak değil, **insan yetiştirmek**.

Ve ben, her yenilgiden, her eleştiriden, her mucizeden sonra bunu yeniden öğrendim.

BÖLÜM 42

Dönüşlerin Adamı

Hayatım boyunca geri dönmekten korkmadım. Milli takım, Avrupa kupası, kulüp… Her dönüşte aynı şeyi hatırladım:

"Zirveye çıkmak zordur. Orada kalmak daha da zordur."

Ama ben her zaman durmadım. Her zaman mücadele ettim. Ve her zaman şunu bildim:

"Bir liderin gerçek değeri, **kriz anında nasıl durduğuyla** ölçülür."

BÖLÜM 43

EURO 2008 Sonrası Yankılar

Turnuva bittiğinde herkes farklı bir tablo çiziyordu. Medya, yorumcular, sosyal çevre… Herkes farklı hikâyeyi anlattı. Bazıları bizim şans eseri geldik, dediler. Bazıları ise "Senin sayende Türkiye ayağa kalktı" dedi.

Ben soyunma odasında sessizdim. Çünkü saha, her zaman gerçekleri söyler. Kazanan sadece skor değildir; **karakterdir**. Oyuncularımın gözlerinde gördüğüm o ışık, turnuva boyunca yaşadığımız geri dönüşlerin özetiydi: korkuya teslim olmamak, pes etmemek ve her zaman inanmaktı.

Eleştiriler ise hemen başladı. "Keşke farklı yapsaydın" diyenler oldu. "Senin sayende Türkiye ayağa kalktı" diyenler de. Ama ben ikisine de

cevap vermedim. Cevap saha içindeydi. Cevap, oyuncuların sahada gösterdiği mücadeledeydi. Öğrendim ki bazen kazananlar en çok eleştirilenlerdir. Ama o eleştiriler, eğer doğru yönetirsen, seni **güçlendirir**.

O dönemde basınla olan çatışmalar da ayrı bir sınavdı. Her hareketim yorum konusu oldu. Bazıları bağırdığımı, bazıları sessiz kaldığımı eleştirdi. Ama ben biliyordum ki teknik direktörün en büyük silahı, **kendi zihnini kontrol etmektir**. Panik bulaşıcıdır, cesaret de öyle. Ben cesareti bulaştırmayı seçtim.

BÖLÜM 44

İtalya'ya İlk Adım – Fiorentina

İtalya'ya ilk gittiğimde hissettiğim duygu karışıktı: heyecan, kaygı, meydan okuma… Fiorentina, yeni bir dil, yeni bir kültür, farklı bir futbol anlayışı demekti.

İlk günlerde sahada ve soyunma odasında gözlemler yaptım. Oyuncular farklıydı, disiplin farklıydı, basın baskısı yoğundu. Ama bir teknik direktör olarak şunu biliyordum:

"Oraya gitmemin nedeni, sadece kazanmak değil; kendimi ve oyuncularımı sınamak."

İlk maçlar zordu. Rakipler hem teknik olarak üstün hem de saha içi mücadelede acımasızdı. Ama ben oyuncularıma hep şunu söyledim:

"Burada yıldızlar değil, takım kazanır. Ve siz bu takımı oluşturacaksınız."

Fiorentina'da öğrendiğim en büyük ders, **farklı kültürleri anlamak ve oyuncu yönetimini kişiye göre adapte etmek**ti. Bazen bir bakış, bir sessizlik, bir el hareketi binlerce sözcükten daha etkiliydi.

BÖLÜM 45

Milan: Büyük Sahne

Milan'a geçtiğimde artık farklı bir boyuta gelmiştim. Kulüp büyük, tarih derin, beklenti yüksek… Her hareketin yorumlandığı, her hatanın affedilmediği bir ortam.

Burada öğrendim ki, büyük kulüpler büyük liderler ister. Yalnızca taktik değil, **strateji ve psikoloji** gerekir. Oyuncularla yaptığım ilk toplantılarda şunu söyledim:

"Buraya sadece oynamaya değil, **etki yaratmaya** geldiniz."

Milan’da çalışırken, sahadaki taktiksel detayların yanı sıra, oyuncuların zihinsel hazırlığını da yönetmek zorundaydım. Maç öncesi sessizlik ve odaklanma ritüelleri, basın karşısındaki duruşum, hatta sahadaki küçük jestler bile sonucu etkiliyordu.

İtalya’da teknik direktörlük bana bir kez daha şunu öğretti: Futbol, sadece topun gittiği yön değil, insanın **düşünce ve karakterinin yansımasıdır.**

BÖLÜM 46

Juventus: Baskının Kalbi

Juventus’a geçtiğimde, işler tamamen farklı bir seviyeye çıktı. Burada baskı sadece sahada değil, şehirde, medyada ve kulübün her köşesinde hissediliyordu.

İlk toplantıda oyunculara şunu söyledim:

“Burası sadece futbol oynamak için bir yer değil. Burası karakterinizi göstereceğiniz yerdir.”

Juventus’ta her maç bir sınavdı. Sadece rakip değil, **beklenti, tarih ve miras** ile savaşıyordunuz. Oyuncularla kurduğum iletişim, saha içindeki taktikler kadar önemliydi. Bir bakış, bir el hareketi ya da sessizlik bile motivasyonu değiştirebilirdi.

İtalya’da geçirdiğim yıllar bana şunu gösterdi: Teknik direktörlük, sadece **oyunu değil, kültürü, karakteri ve psikolojiyi yönetmektir.**

BÖLÜM 47

İtalya’dan Türkiye’ye Dönüş

İtalya’da yaşadığım deneyim, hem saha hem de kulüp yönetimi açısından beni olgunlaştırdı. Fiorentina, Milan, Juventus… Her kulüp bana farklı dersler verdi.

Türkiye’ye döndüğümde, artık sadece teknik bilgim değil, **liderlik anlayışım ve insan yönetimim** gelişmişti. Oyuncu motivasyonu, kriz anlarında duruş, medyayla ilişki… Hepsi daha derin, daha tecrübeli bir bakış açısıyla şekillenmişti.

O dönemde kendime şunu söyledim:

“Artık sahada değil, her an, her karar bir sınavdır. Ve bu sınavda sadece bilgi değil, karakter de gereklidir.”

Bu İtalya deneyimi, UEFA Kupası zaferinden, EURO 2008'in mucizesinden ve Galatasaray'a döndüğüm yıllardan sonra, kariyerimin **olgunluk dönemi**ni başlattı.

BÖLÜM 48

Al Shabab: Yeni Bir Kıta, Yeni Bir Mücadele

Suudi Arabistan'a ilk adım attığımda hissettiğim duygu karışıktı: heyecan, merak ve biraz da endişe… Futbol yine aynıydı ama ortam tamamen farklıydı. İklim, kültür, saha yapısı, medya… Her şey alışılmışın dışında.

Al Shabab'a geldiğimde oyuncular genç ve yetenekliydi, ama disiplin ve mental hazırlık konusunda eksikler vardı. İlk gün soyunma odasında sessizliği bozdum ve onlara şunu söyledim:

"Buraya sadece oynamaya değil, öğrenmeye geldiniz. Futbolu sadece top oynamak sanmayın; disiplin, sabır ve karakter gerekir."

Onların gözlerinde merak ve biraz da şaşkınlık vardı. Ama bir teknik direktör olarak biliyordum ki, **yenilik ve farklılık bazen korku yaratır**. Ben de görevimi, önce güveni inşa etmek olarak belirledim.

BÖLÜM 49

Farklı Bir Futbol Kültürü

Al Shabab'da futbol sadece maçtan ibaret değildi. Kültür farklılığı, oyuncu yönetimini daha karmaşık hale getiriyordu. Basın baskısı yok denecek kadar azdı, ama iç disiplin her şeydi.

İlk antrenmanlarda fark ettim ki bazı oyuncular yetenekli ama **mental olarak hazır değildi**. Onlara şunu öğrettim:

"Sahada doğru karar vermek için önce zihninizin hazır olması gerekir. Top sizdeyken sadece düşünün; korkmayın, cesur olun."

Kısa sürede takımda bir bağ kurduk. Saha içi ve saha dışı disiplin ile birlikte, oyuncuların özgüveni arttı. Onlara küçük zaferler gösterdim; antrenmanda yapılan doğru hareket, takım için büyük bir kazanımdı.

BÖLÜM 50

Liderlik ve Sabır

Al Shabab bana bir şeyi net öğretti: **liderlik sadece talimat vermek değildir.** Sabır, dikkat ve sürekli iletişim gerekir. Bir oyuncunun hatasını anında düzeltmek yetmez; onu anlamak ve cesaretlendirmek gerekir.

Bazı günler zordu. Sıcak, uzun mesafeli deplasmanlar, farklı yemekler, alışık olmadığımız yaşam… Ama ben her zaman kenarda sakin kaldım. Çünkü biliyordum: **panik bulaşıcıdır, cesaret de öyle.**

Bu dönemde öğrendiğim en önemli şey: Bir takımın gelişimi zaman ister. Kısa sürede büyük değişim beklemek yerine, her gün küçük adımlarla ilerlemek gerekir.

BÖLÜM 51

Al Shabab'dan Kazanılan Dersler

Al Shabab dönemi bana şunu öğretti: Futbol evrenseldir ama **her kültürde yönetim farklıdır.** Teknik direktörlük sadece sahadaki dizilişler değil, insanı anlamak, kültürü çözmek ve sabırla ilerlemektir.

Buradaki deneyim, kariyerimin olgunluk dönemini pekiştirdi. Türkiye, İtalya ve Suudi Arabistan… Hepsi farklı zorluklar, farklı sahneler… Ama hepsi bana bir şeyi gösterdi: **Futbol, karakterle kazanılır.**

Al Shabab'ı geride bırakırken oyunculara baktım ve düşündüm: Onlar artık sadece yetenekli değil, aynı zamanda mental olarak da **güçlü bireylerdi.** Ve ben, bir teknik direktör olarak, bu sürecin bir parçası olduğum için gururluydum.

BÖLÜM 52

Al Shabab'da Kültüre Adım Atmak

İlk haftalarda fark ettim ki futbolun kuralları evrensel ama **çevre tamamen farklıydı**. Saha dışında her şey alışık olduğumdan farklıydı: yemekler, yaşam temposu, hava, insanlar… İlk başta küçük şeyler bile dikkatimi çekiyordu. Örneğin antrenman sonrası sohbetlerdeki sessizlik, oyuncuların saygı göstermek için mesafeli durması, bazen yanlış anlaşılıyor gibiydi.

İçimden düşündüm:

"Burada sadece teknik direktör değil, aynı zamanda bir öğrenci olmalıyım."

Kültüre adapte olmanın ilk kuralı gözlemlemekti. Sabah antrenmanlarında oyuncuların ritüellerini izledim; öğle aralarında yemek masasında davranışlarını takip ettim; basın toplantılarında hangi konuların hassas olduğunu öğrendim. Her gözlem bir ders gibiydi.

BÖLÜM 53

Saygı ve Mesafe

Arap kültüründe **saygı ve hiyerarşi çok önemliydi.** Ben, doğrudan bağırarak talimat vermeyi alışık olduğum bir yöntemle yapamazdım. İlk günlerde oyuncular bana bakarken bir tür çekingenlik vardı.

Soyunma odasında sessizliği bozmadan önce şunu düşündüm:

“Bu mesafeyi anlamalıyım. Saygı kurmak, güven inşa etmekten geçiyor.”

Birkaç gün boyunca yavaş ve sabırlı bir iletişim kurdum. Kelimeleri dikkatle seçtim, beden dilimi kontrol ettim. Küçük jestlerle onları cesaretlendirdim; bir hatayı eleştirirken önce iyi yaptıklarını vurguladım.

Bir bakış, bir el hareketi, doğru bir cümle… Hepsi bir anlam taşıyordu. Ve yavaş yavaş fark ettim: Oyuncular bana güvenmeye başlamıştı. Artık sadece talimat değil, **inanacakları bir lider** vardı karşılarında.

BÖLÜM 54

Ritüelleri Öğrenmek

İlk maçlardan önce fark ettim ki bazı davranışlar, bizim alışık olduğumuz ritüellerden farklı. Saha ısınmaları, dua zamanları, maç öncesi sessizlik… Başlarda garip geldi ama ben şunu anladım:

“Burası onların dünyası. Onlara uyum sağlamak, onları anlamakla başlar.”

Kendi alışkanlıklarımı biraz esnettim. Örneğin antrenman öncesi esneme rutinlerini onların tarzına göre değiştirdim; maç öncesi motivasyon konuşmalarımı onların kültürüne uyumlu şekilde yaptım. Bu küçük uyum, takımın motivasyonunu gözle görülür şekilde artırdı.

BÖLÜM 55

İnsan Yönetimi ve Sabır

Arap kültürüne alışmanın en büyük sınavı sabır oldu. Bazı oyuncular daha yavaş öğreniyor, bazıları ise hızlı tepki veriyordu. Ben, sabrı teknik bir silah gibi kullandım:

“Her oyuncu farklıdır. Her oyuncu farklı şekilde motive olur.”

Yanlış anlaşılmaları, küçük gerilimleri, iletişim boşluklarını sabır ve dikkatle yönettim. Bu süreç, bana bir kez daha şunu öğretti: Futbol, sadece taktik değil, **psikoloji ve empati** gerektirir.

BÖLÜM 56

Kültürle Uyumun Sonuçları

Aylar geçtikçe fark ettim ki oyuncularla aramdaki mesafe azalmıştı. Saha içi iletişim güçlendi, hatalar azaldı, takımın özgüveni yükseldi. Kültüre uyum sağlamak, sadece saygı göstermek değil, onları **anlamak ve onlarla aynı dili konuşmak** demekti.

Bir maç sonrası soyunma odasında düşündüm:

“Futbol her yerde aynı, ama kazanmak için önce insanı anlamalısın. Kültüre uyum sağlamak, liderliğin en önemli parçasıdır.”

Al Shabab’da geçirdiğim bu dönem, bana **farklı kültürleri yönetmeyi, sabırlı olmayı ve esnek düşünmeyi** öğretti. Bu deneyim, kariyerimin diğer dönemlerinde de her zaman işime yaradı; çünkü bir teknik direktörün en büyük gücü sadece taktik değil, **insanı yönetme becerisidir.**

Benim Hikayem İşte Böyleydi.

Benim Hikayem İşte Böyle Bitti